

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ
ԵՒ

ՕՐԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻԶԻԲԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ — ԹԻ 13

ԳԻՆ 40 ՓԱՐՍ

1912 ՅՈՒԼԻՍ 1

Սբօհօլմի միջազգային Ողիմբիական խաղերու մրցումներու մէջ
ճուրպօլի առաջնութիւնը շահող Ա.Նղլիացիներու խմբանկարը

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ

ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԿԻՍԱՄՍԵԱՅ ՀԱՆԴԵՍ

ԵՒ

ՕՐԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ՖԻԶԻԲԱԿԱՆ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ

Բ. ՏԱՐԻ — ԹԻԻ 13

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱՅ

1912 ՅՈՒԼԻՍ 1

ՅԱՌԱԶԻԿԱՅ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Հայ Մարմնամարզական Միաբեան Առաջին Համաժողովը, որ յառաջիկայ յուլիս 29 ին Պոլսոյ մէջ պիտի գումարուի, կոչուած է համազգային տն մը ըլլալու բոլոր անոնց համար, սրոնք ճիգիական վերագարբնուր կը նկատեն մեր ազգին ամէնէն կենսական անհրաժեշտութիւններէն մէկը եւ գիտեն խանդավառուիլ այդ վերագարբնուր յսկանող ամէն մէկ երեսոյթով :

Սպասելով այդ օրուան, մենք խոր համոզումը ունինք թէ հասարակութեան բոլոր խաւերը, մանաւանն նոր միտքերու յառաջապան երիտասարդութիւնը պիտի փութայ իր աչակցութիւնը բերելու, որպէսզի այդ օրը ըլլայ աւելի համազգային, աւելի սաք եւ աւելի շեղ :

Մենք, այդ օրուան նախօրեակին, կը փութանք ծափահարել շարժումը, որուն առաջին հանգրուանը կ'իրաւորժուի անա, շնորհաւորել Հայ երիտասարդութիւնը՝ որ մտադրած է ապրիլ եւ ապրեցնել, եւ ողջունել սերունդը՝ որ անա կուգայ քարմ, յստապից եւ խանդավառ, պատրաստ ու տրամադիր ամէն աշխատանքի :

ԵՄՐԱՆԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅ ՊՕՅ ՍՔԱՈՒԴՆԵՐ

Աւելարհ արհներուն
եւ բարհներունն է

Բ.— Պօյ-Սխաուդ մը աչխարաց է

Պգտիկ Հայորդի, որքան յաճախ, երբ ընկերդ նեղութիւն կը պատճառէ կամ կ'անիրաւէ քեզ, փոխանակ դուն անձամբ խօսք հասկցնելու անոր, դաստիարակիդ կ'երթաս տրանջալու՝ լալով կամ զայրացած։ Վարժուէ քու գործերուդ տէրը ըլլալ, դժուարութիւններէ դուրս ելնել առանձին, առանց ուրիշին օգնութեան, առանց ուրիշին քղանցքէն կախուելու ամէն վայրկեան։ Քու գործերդ դուն տես։ Սորվէ՛ դժուարութիւններու հետ մաքառիլ, սորվէ՛ հնարամիտ ըլլալ, դժուարութիւններէ դուրս ելնելու միջոցը գտնել՝ առանց ուրիշին օգնութեան, գնումներ ընել, յանձնարարութիւններ կատարել՝ առանց խարուելու, գիշեր ատեն տեղ մը երթալ առանց վախնալու, բազմամբօխ տեղէ մը անցնիլ՝ առանց կառքի տակ մնալու։ Դպրոցական կեանքը, ըլլայ դաս պատրաստելու համար, ըլլայ զբօսանքներու և պտոյտներու միջոցին, զանազան առիթներ կ'ընծայէ քեզ անդադար քու գործդ դուն տեսնելու, առանց ուրիշին օգնութեան։ Օգնէ՛ դու քեզ, որպէս զի երկիրք ալ օգնէ քեզ, սա՛ թող ըլլայ նշանարանդ։ Իր գործերուն զաւակն ըլլալ, ի՛նչ մեծ արժանիք։ Ինքզինքով լեցուած ըլլող աղուօր բան չէ անշուշտ, շատ ազիկ, շատ վնասակար թերութիւն մըն է, բայց անհատականութիւնը ուժովցնել առանց հիւանդոտ ետախրութեան մը համեմատութիւններուն հասցնելու զայն,

բարեմասնութիւն մըն է, պարտականութիւն մըն է։ Տղաս, առաջինէն սակա՛, երկրորդը խնամով մշակէ՛ մէջդ։

Գ.— Պօյ-Սխաուդը գործող է

Քիշեր կը սիրեն գործել։ Շատեր նախամեծար կը համարին գործելը զխտել։ Բազմաթիւ են հանդիսատեսները, սակաւաթիւ են դերասանները։ Շատեր կանխօսող, քարոզող։ Քիշեր կան գործող։ Արդ, կեանքը խօսք չէ, գործ է։ Կենսականութիւն ունեցող ազգը ան է որուն մէջ գործողներ շատ կան։ Գեղեցիկ խորհուրդները օգուտ չունին՝ երբ բոժածը կախող չկայ։

Քաղաքակիրթ կեանքը, իր հնարած նորանոր գիւրութիւններով՝ գործելու կարողութիւնը կը բխացնէ, հարկ է կրուել ալ այդ թշնամիին դէմ։

Փոխանակ ֆուդ-պօլ խաղացող, ըմբշամարտող, հօզը մշակող, ձեռակոն աշխատութեամբ զբաղող ընկերներդ զխտելու մեղկօրէն և յուլարար, դուն ալ ֆուդ-պօլ խաղա, դուն ալ մրցմանց մասնակցէ արիարար։ Փոխանակ զգետիկ կրճտիկը ինկած պաշտելու՝ սպասելով որ ուրիշ մը կարէ զայն, առ ստեղծ և թիւր ու դժուարէ կրճտիկ։ Փոխանակ միայն հիանալու ընկերօջդ տուփին վրայ, առ գործիքը ձեռք և դուն ալ գործէ, դուն ալ արտադրէ։ Աձօթ է մակարոյձ ըլլալ, պէտք է գործել, պէտք է արտադրել։ Ի՛նչ փոյթ եթէ նախ չյաջողիտ, մի՛ գազ-

րիր փորձելէ, առանց սրանեղութեան, այլ զուարթօրէն, ծիծաղ ի շրթունքս: Մի՛ ձանձրամար, մի՛ վնասիր, ձախողեցա՞ր, նորէն սկսէ՛: Վարժուէ ճիգի. լուրջ մարդուն կեանքը ճիգերով շինուած է: Վարժուէ վտանգի գաղափարին. կեանք մը որ արժէք ունի՝ վտանգով լեցուն է: Արդ, պզտիկ Հայրդի, քու կեանքդ պէտք է ըլլայ լուրջ, օգտակար մարդու մը կեանքը և արժէքաւոր կեանք մը:

Գ.— Պոյ-Սֆառքը ուրիշին կ'օգնի:

Սիրելի Հայրդի, կեանքը հիմնուած է փոխադարձ օգնութեան վրայ: Ուսումնասիրէ անասուններու կեանքը, ուսումնասիրէ վայրենիներու կեանքը, ուսումնասիրէ մարդկութեան պատմութիւնը ամբողջ, և պիտի տեսնես թէ, հազուադիւս բացառութիւնները մէկ կողմ դնելով, կեանքին խարխիւր, գոյութեան պայմանը՝ փոխադարձ օգնութիւնը եղեր է և է, համերաշխութիւնը, գործակցութիւնը, որ այնքան աւելի մեծ համեմատութիւններ կ'աւնէ՝ որքան աւելի բարձրամաս կեանքի սանդուղին վրայ:

Պզտիկ բարեկամս, ընկերային կեանքին այս կարեւոր պայմանը, փոխադարձ օգնութիւնը, շատ տկար է Հայուն մէջ: Հայը Հայուն համար գայլ է յաճախ. կը տեսնես թէ որքան դժուար պիտի ըլլայ քեզ համար մտքառիլ այս պատկենական արտին դէմ, բայց սոյ սխալոյին նշանաբանն է ճգնիլ, մտքառիլ դժուարութիւններու դէմ, և մի՛ մոռնար թէ յաղթանակը այնքան աւելի արժէքաւոր կ'ըլլայ որքան աւելի ճիգերով ձեռք բերուած է ան: Օն անդր, սիրելի Հայրդի, պատուոյ խօսք տուր ամէն օր բարի գործ մը կատարել, ծառայութիւն մը մատուցանել ուրիշին, հոգ չէ թէ շատ փոքր ծառա-

յութիւն մը ըլլայ ան. ա՛ս կերպով պիտի վերաշինես, պիտի փոխես Հայու ետամուրնաւորութիւնդ և պիտի ունենաս գործակցութեան, փոխադարձ օգնութեան սփռն: Մարդ եմ և մարդկութեան վերաբերող ու է բան զիս անտարրեր պէտք չէ թողու » այս մտածումը կրկնէ յաճախ մտքովդ՝ ուս միւսին հետ. «Ոչինչ կ'արժէ ան մարդը՝ որ օգտակար չէ ուրիշին:»

Ե.— Պոյ-Սֆառքը անասուններու բարեկամն է

Անասունները մեր շատորին եզրայրներն են, անգթութիւն է անոնց վրաս հասցնել, զանոնք չարչարել: Այն մարդը որ անգթօրէն կը վարուի անասուններուն հետ՝ բարի չի կրնար ըլլալ, կ'ըսէ Շօրէնհասուրը: Իսկ երբ խնդիրը օգտակար անասուններու վրայ է, ոչ միայն անգթութիւն, այլ և անխելքութիւն է:

Գիտես թէ Պոլսոյ մէջ ալ կայ հիմա ընկերակցութիւն մը անասուններու պաշտպանութեան համար: Ամէն տղայ իրեն համար շատ պատուարներ բան մը պիտի ընէր՝ որդեգրելով այդ ընկերութեան սկզբունքները և մանաւանդ գործադրելով զանոնք: Արիութեան հետ բարութիւն մշակել քու մէջդ՝ ամէն ձեռով, այն թող ըլլայ, տղաս, քու ջանքերուդ առարկան: Ամէն անգամ որ անասուն մը չարչարելու յոռի գաղափարը մտքիդ առջև անկուի, յիշէ թէ անասուններ կան որ իրենց տիրոջը մահուանէն վերջ՝ իրենց սրտի ցաւէն մեռած են: Ու կարգաւ անասուններու մեծ բարեկամին, Վիքթօր Հիւկօի, տղերք՝ մեր կրտսեր եզրայրներուն նախընտրած:

Զ.— Պոյ-Սֆառքը կը սուրճի գնեղով, դիտելով, անձնապէս փորձառութեամբ

Տղաքս, ձեր մէջ կան շատեր որ փոր-

ձեւու, կրկին եւ կրկին փորձելու, անձնական համազումներ գոյացնելու յոգնութիւնէն խոյս կուտան. աւելի կը սիրեն ուրիշներուն ըսածները կրկինել թութակի պէս. բառերով լեցնել իրենց ուզեղը, եւ ոչ անձնական զննութեանց, դիտողութեանց արդիւնքը եղող իրողութիւններով: Արդ, բառախառն ուսումը օգուտ չունի. իրախառն ուսումն է միայն արդիւնաւոր: Իր անունին արժանի ամէն պոյ սքառուկ կը գիտէ, կը բաղդատէ, կը փորձէ և ինքը կը գտնէ ինչ որ սորվիլ կ'ուզէ, առաջնորդութեամբ, աւելորդ է ըսել, անսոց՝ որ կրնան զինքը առաջնորդել իր ընտելիք գիւտերուն մէջ: Բնութիւնը ամէնէն մեծ դպրոցն է. թող միայն Փուզ պօլը չըլլայ բու հաճոյքդ, պղտիկ Հայրագի. նոյնքան սիրէ խտը, առուակը, միջատը, լուսինը, աստղերը, անտառը, թռչունները, կեանքի այդ գանազան ձեւերը, բոլոր այդ ապրող բաները, բնութիւնը ամբողջ, հետաքրքրուէ բոլոր այդ կեանքերով. որքա՛ն շատ բաներ կան հոն սորվելիք, մէկդմէկէ աւելի շահեկան, որքա՛ն կը զարգացնեն անոնք մարդուն իմացականութիւնը, որքա՛ն կ'ազնուացնեն անոնք մարդուն նկարագրիւրը, ուժովցնելով հանգերձ դնդերները և ջիղերը:

է.— Միակ խօսքի մը մէջ կարելի է խսացնել «Պոյ սխառդ»ի արժէքը: «Պոյ սխառդ»ը նկարագրի stx է այսիբնի՝

Ա.— Պոյ սխառդը կը սիրէ դժուարութիւնները և հաճոյքը կ'զգայ անոնց հետ կուտելէ, թուրամորթի կեանքը, ամէն բանի համար ուրիշէն կախում ունեցողի կեանքը ստակում կ'ազգէ իրեն: Պոյ սխառդը կը սիրէ պատերազմիլ ինքզինքին

հետ և յաղթել ինքզինքին, ամէնէն դժուարինը պատերազմներուն և ամէնէն գեղեցիկը յաղթութեանց:

Բ.— Պոյ սխառդը խօսքին տէրն է. թեթեւօրէն չի խոստանար ան, բայց խոստանալէ վերջ նախամեծար պիտի համարէր մեռնիլ քան թէ խոստանադրուժ ըլլալ: Ան կը քննէ թէ խոստացածը արդար և կարելի է, որովհետեւ խոստումը վճարելի պարտք մըն է:

Գ.— Պոյ սխառդը արդարակորով է, սուտ չխօսիր, չի նենգեր, չի կեղծեր՝ ոչ իր յանցանքը պարտկելու համար, ոչ քննութեանց մէջ յաջողելու համար և ոչ ալ ուրիշ ու է ձեւով:

Դ.— Պոյ սխառդը գիտէ հնազանդիլ, ան գիտէ թէ ուրիշներուն փորձառութիւնը որքան օգտակար, որքան կարեւոր է իրեն՝ որ անփորձ մըն է. որ նորընծայ մըն է կեանքի մէջ. ան գիտէ թէ յաւակնտութիւնը ապուշներու յատկութիւնն է: Եւ յետոյ, հրամայել գիտնալու համար հնազանդիլ պէտք է:

Ե.— Պոյ սխառդը քաղաքավար է. ան գիտէ թէ ազատութիւնը չի մերժեր քաղաքավարութիւնը և թէ ամէն մարդու պարտականութիւնն է քաղաքավար ըլլալ ամէն պարագայի մէջ և ամէն մարդուն կատմամբ, նոյն իսկ իր հակառակորդին հանդէպ:

Զ.— Պոյ սխառդը խնայող է, որովհետեւ նկարագրի տէր ըլլալ՝ կը նշանակէ իր ջիղերուն, իր կիրքերուն տէրն ըլլալ, և խնայող ըլլալ՝ կը նշանակէ ջնջել իր մէջը այն հազարումէկ զգացումները որոնք կը մզեն մարդը ընդունայն վատնելու դրամը: Պոյ սխառդը, ինքը, ճիշդ մարդ, ոչ միայն ընդունայն չի վատներ դրամը, այլ առանց դրամի օգնութեան կը ճգնի դուրս ելնել այն դժուարութիւն-

ներէն որոնց ուրիշներ պիտի յաղթէին գրամով :

է. — Պոյ սխառչը սուրբ է մտածումով, խօսքով և գործքով . մտածումները կը կրեն դրոշմը այն միջավայրին ուր կ'ապրի մարդ, իսկ խօսքը և գործը արտայայտութիւններն են մտածումին : Արդ, Պոյ սխառչը կ'ապրի առողջ, մաքուր, ազնիւ, աշխատող և օգտակար կեանքով մը, անոր ուղեղը չի հիւրընկալեր ոչ նեն-

գութիւնը, ոչ նախանձը, ոչ ապուշ սիրաբանութիւնը և ոչ ալ մին քան գմբաւանիմաստ և փնտասկար մտածումները որոնք ախտաժէտ երեւակացութեան մը մէջ միայն պիտի կրնային գտնել մշակութեան գետին մը : Կիկերոն կ'ըսէր թէ այն մարդը որ իր արտը կը հերկէ՝ չարիք ընել չի խորհիր : Կարելի է ըսել թէ այն տղան որ պոյ սխառչի կեանքովը կ'ապրի չարին վրայ չի խորհիր :

Յ . Թ . ՀԻՆԴԼԵԱՆ

Ի ԳԱԿԱՆ ՅԱՐԺՈՒՄԸ

Ուրախառիթ և յուռազրիչ անակնկալ մը պահուած էր Մարմնաւարդ օգտաշատ պարբերաթերթի 10 րդ թիւին մէջ, ուր տեղեկութիւն կը տրուէր թէ Էսահան Սանուց Միութիւնը որոշած էր հաստատել աղջկանց առաջին մարմնամտգական սկումը : Արդարեւ ջարհաւորելի է Բերայի պէս հեշտարոյր միջնորտոէ մը ա՛յսքան առողջ ու ճիշտ շարժումի մը ծագումը : Ուրեմն վերջապէս կը շարժին մեր Օրիորդները, կ'սկսին վերջապէս անոնք հրաժարել քիչիկ քիչիկ իրենց նըստողական և գրեթէ կէս մեռած կեանքէն : Անհաւատալի չերեւա՞ր . . . : Լուրը ստոյգ է, սակայն եւ Բերայի իգական մտաւորականութիւնը առաջինը կ'ըլլայ ըմբռնող թէ կին մարդն ալ պէտք ունի ոյժով գընդերներու և տոկուն ու առողջ մարմնի մը ա՛յնքան և աւելի իսկ որքան այրերը :

Սահմանադրութենէն վերջ մեր մէջ յառաջ եկած շարժումներուն (եթէ երբեք տեղի ունեցան) ամէնէն առողջը և յու-

սազրիչը մարմնամարզական սկումներու կազմութիւնն էր որով տարիներէ ի վեր անտեսուած մարմինը կուգար յարգուած ույլ անգիտակցօրէն խոշոտանգուած մտքին համահաւասար իրաւունքներ պահանջել, կուգար գրաւել իր արդար տեղը մեր սիրոյն, մեր ուշադրութեան, մեր յարգանքին ու անոր ընծայելիք կարեւորութեանը մէջ : Ի՞նչ կ'արժէ ուժովցնել միտքը ի փնաս մարմնին, զարգացնել ուղեղը ի սէր փծացնող և մարմինը հիւժող քաղաքակրթութեան մը : Յառաջդիմութեան այդ ըմբռնումը ունեցող ազգ մը քանի՞ դարու ասպարէզ կրնայ ունենալ իր առջեւ : Երբ դեռ մէկ քանի տարի առաջ ցաւազին աչքերով կը դիտէինք գպրոցը հազիւ աւարտող պատանիներու զրօսանքի իրր միակ միջոց ալքուը, ծխախտը և սրճարանը կամ գինետունը՝ այսօր գէթ կարելի է գտնել մաս մը որ հեռու այդ թունաւոր ունակութիւններէն ճաշակը ունի թաղի, բացօթեայ մարզանքի, մըր-

ցումի ու մարմնական ուժի զարգացումի, ինչ որ ապահովարար չուշացներ բարոյական կորովն ալ: Եւ հաւանականարար այս ընթացքով երբ գորաւոր սեւը յարատեւէր՝ ոչ շատ հեռու ապագայի մը մէջ կ'ինկերու և այրերու զնգերային ոյժի ու մարմնական առողջութեան կշիռը ա՛յնքան աւելի խտտոր պիտի համեմատէր որ ծիծաղելիօրէն անհաւատարակչիւ պիտի մտոր կ'ինը և անարժան ամէն կերպով նկատուելու անոր ընկերը կամ կէսը: Բարերազգարար շարժումը կը սկսի սակայն և մեր ազջիկները ու թերեւս Տիկիններն ալ մարզանքի, խաղի ու բացօթեայ ժամանցներու մտքուր ու հրահանգիչ շարժումին նուիրուելով եթէ մարմնական սլոժով չը հաւատարին իսկ այրերուն՝ գէթ չեն թողուր որ համեմատութիւնը անդարմանելիօրէն կորսուի: Ամէն բանի մէջ մեծագոյն սլափուր առաջնութիւնը գրաւողին, նախայարձակ ըլլողինն է, բայց նուազ յարգանքի արժանի չեն անոնք որոնք կորովը ունին հետեւելու առողջ շարժումի մը ստնակիս ընելով արգելիչ բոլոր նախապաշարու մները: Փափաքելի է ուրեմն որ Բերայի էստեան Սանուց Միութիւնը իր գեղեցիկ նախաձեռնութեան մէջ հետեւողներ ունենայ փութով Պոչոյ թէ գաւառի բոլոր խորշերուն մէջ և իզական Հայութիւնը քիչ քիչ բարձրանայ վերջապէս իր գրեթէ արգահատելի վիճակէն:

Շարժում մը որքան ալ օգտաշատ ըլլայ՝ միշտ սկիզբն է յառաջդիմութեան և ամէն շարժում բնական է թէ չը կրնար յանգիլ իր նպատակին. խնդիր է ուրեմն թէ այրերու թէ կ'ինկերու մէջ երեւցող սա շարժումը պիտի պսակէ՞ մեր բոլոր յոյսերը: Ամէն գործ որ չափազանց խանգավառութեամբ կ'սկսի՝ սովորաբար շատ

կը դատապարտուի ամբօթեան եթէ գիտակից և հատուն միտք մը չընկերանայ անոր: Շատ շարժումներ սկսած են մեր մէջ, շա՛տ օգտակար նպատակներու ձրգտող միութիւններ կազմուած են, ամէնքն ալ խանգավառութեան արգիւնք՝ որոնք մեռած են շատ ու այսօր ա՛լ չեն ապրիր: Կախելի է որ երիտասարդներէն շատերը մարզանքին փարած ըլլան իբրև նորսձեւութիւն միայն և քանի մը տարիէն մեր հրճուալից աչքերը տխրազին կերպով գիտեն անոր անցնելը ու մարիլը ինչպէս գլխարկի մը կամ հագուստի մը նարաձեւութիւնը: Մեր դպրոցները անհրաժեշտ է որ պատրաստեն մեր սերունդները նոր մտքին, նոր շարժումին, մեր թերթերը անխոնջ կերպով պէտք է գրեն ու սորվեցնեն անոր բարերար գերը որպէս զի խանգավառութեան յաջորդէ գորաւոր ու հաստատ համեզումը: Այս տեսակէտով շատ ու շատ նորհաւորելի է Մարմնամարզ թերթը որ իր կենսական և հմտալից պարունակութիւններով եղած է ու կ'ըլլայ իրաւամբ մեր յառաջդիմութեան նոր շէնքին հիմնաքարը:

Ի՞նչ ուղղութեամբ պիտի սկսի գործել արդիօք Բերայի մեր անդրանիկ իզական Մարմնամարզական Ակումբը: Հաւանականարար մարզանքի դասեր պիտի հաստատէ, և Շուէտական մարզանքի, քանի որ ան է ամէնէն օգտակարը ու առողջապահիկը, ու անկից զա՛տ...: Անկից զատ, թերեւս կ'ազմակերպէ նաեւ բացօթեայ խաղեր, հետիոտն պտոյտներ և դեռ չեմ գիտեր ինչեր: Բոլոր ասոնք պատուական են և մեր իզական սեռի սովորական տափակ ու շատ անգամ թունաւոր ժամանցներէն շա՛տ ու շա՛տ գերի վեր: Բայց... իզական սեռի առողջապահիկ և մարմնակրթական նոր շար-

ժուժին համար կը բաւէ՞ արգեօք այս-
քանը: Երեւակայիլ որ օրիորդ մը կամ
տիկին մը մարգանքէ վերագարծին եր-
կաթէ կամ ո եւ է ճնշող նիւթէ մեքե-
նայի մը մէջ պիտի անցնէ իր մարմինը,
եթէ գէր է՝ նորածեւ սեղմիրաններու
պահանջքին գահացում տարու համար վեր
պիտի քաշէ իր աղիքներու կոյտը մինչև
ստամոքսին վրայ, պիտի խոշտանքէ ի-
րանը, սեղմ չըջագեւտներու մէջ կա-
պանքներու սակ պիտի անցնէ իր յա-
ւերժական գէրութեան գատապարտուած
սրունքները կամ բազուկները եւ յետոյ
այցելութեան երթայ կամ պտոյտի...:
Հակասութեան ամէնէն արտառօցը ու ա-
մէնէն ծիծաղելին՝ չը՞ պիտի ըլլայ աս:
Մէկ կողմէն զսոզութիւններ ստանձնել,
խաղեր, մարզանքի դասեր և այլն հաս-
տատել եւ միւս կողմէն քանդել ինչ որ
պիտի շահուէր անոնցմէ: Այրերը բարե-
բաղդարար նոյն հակասութենէն զերծ են
եթէ անոնք ալ բազոսի տաճարին կամ
թուռուոր միջնորդներու մէջ ոյժ և
խելք ունենան չը կորսնցնելու իրենց շա-
հածը: Իգական սեռին գէպի յառաջգի-
մութիւն, գէպի մարմնակրթանք ցոյց
տուած շարժումը իր ամէնէն լուրջ գոյնը
առած պիտի ըլլար, եթէ ոյժ ունենար
ան տասնկ ձախորդ հակասութեան մը
մէջ չը ձգելու ինքզինքը: Ես պիտի ըմ-

բռնէի մարմնամարդական ակումբի մը
անդամուհիները ձերբազատուած ներկայ
քաղաքակրթութեան ճնշող, ալլանդակօ-
րէն գիւային ու այլատերող սովորու-
թիւններէն, զերծ սեղմիրանի ու սեղ-
մուած հագուստներու կամուար բանտէն,
տղատ մարմիններով, ու այն ստան մեծ
հաւանականութեամբ, աւելի՛ պարկեշտ,
աւելի՛ անսեթեւեթ, աւելի՛ ճորհալի,
աւելի՛ բարեձեւ, աւելի՛ կայտառ, ա-
ւելի՛ սուոյգ, աւելի՛ գիտակից մարդ քան
հետեւող մեքենայ, աւելի՛ բանական էակ
ու աւելի՛ մայր պիտի կրնային դառնալ
մեր յետագայ սերունդները: Մեր իգա-
կան Հայութիւնը պիտի կրնայ ներկա-
յացնել երբեք այսքան անկախ ու նա-
խապաշարումէ զերծ մտքեր...: Հարց մը՝
որուն պատասխանելը շատ դժուար է
գժբաղդարար:

Բայց սկսուած ներկայ շարժումը
շարժում մըն է ամէն պարագայի մէջ եւ
այդ շարժումը կրնայ ընդլայնիլ, կրնայ
ձգտիլ հեղհեաէ դառնալու շատ աւելի
կատարելագործուած եթէ զսպանակը ա-
ռողջ է, եթէ պարզ խանդավառքեան մը
արդիւնիլ չի: Յուսա՛նք ուրեմն, և սպա-
սենք մօտաւոր երանելի ապագայի մը
երբ իգական միտքը պիտի կրնայ գաղ-
բիլ հետեւակորեկ:

ԱՐՄԱԻՆԻ ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

Միացեալ Ընկերութեան Հանրեի վարժարանին ճարտարապետ Ալիուհիբը

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐ ( )

(ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՆՈՆՆԵՐ)

Երկու խումբի բաժանումները. — Տղաքը խաղէն առաջ, իրենց ամէնէն ճարպիկ ընկերներէն երկուքը պէս կ'ընտրեն: Հիմա պետերը կ'ընտրեն իրենց ընկերները:

Բարը խաղացողները զոյգ զոյգ կը բաժնուին և իրենց ծածուկ անուններ կը նշանակեն: Պետերը քով քովի կեցած են. մէկ պետին առջեւ կուգան և իրենց գրած անուններուն համեմատ հարցում մը կ'ընեն, Օր. եթէ մէկը խնձոր և միւսը նուազրած է իր անունը, պետին սապէս կը հարցնեն. «նո՞ւար կ'ուզես թէ խնձորը», կամ եթէ վարդ ու մանուշակ գրած են «վարդը կ'ուզես թէ մանուշակը»: Պետը մէկուն անունը կուտայ և այդ իր ընկերը կ'ըլլայ, իսկ միւս հարցնողը միւս պետին ընկերը կ'ըլլայ: Ուրիշ զոյգ մը կուգայ՝ նոյն ձևով հարցում մը ընելով, այս անգամ միւս պետը կ'ընտրէ. այսպէսով բոլոր խաղացողները երկու մասի կը բաժնուին:

(*) Զանացած ենք այն խաղերը այնպէս մը խմբագրել որ, խաղացող տղան հետաքրքրուի, անգամ մը կարգալով զայն հասկնայ և ուզէ անմիջապէս խաղալ: Այս նպատակու խաղերէն շատերուն հետ գրած ենք բացատրական պատկերներ:

Ուսուցիչները պէտք է նկատի ունենան որ միշտ միեւնոյն խաղերը տղաքը կը ձանձրացնեն և ոչ մէկ հետաքրքրութիւն չեն ունենար, այս պատճառու է որ կը գնենք 50-60 զանազան խաղեր:

Վերջը կ'որոշեն թէ՛ խումբերէն ո՛րը առաջ պիտի սկսի խաղը կամ ներգործական դեր պիտի կատարէ: Ասոր համար հետեւեալ ձևերը կան.

Ա.— Պետերը իրարմէ քիչ հեռաւորութեամբ դէմ առ դէմ կը կենան: Անոնցմէ մին, մէկ ոտքը առաջ կը դնէ, յետոյ միւսը. առաջինը մէկ ոտք առաջ կը մօտենայ, յետոյ երկրորդը. այսպէս, մինչեւ որ մէկին ոտքը առաջ դաչի ան է խաղը սկսողը կամ յարձակողը:

Բ.— Պետերէն մէկը տափակ քար մը կ'տանէ, մէկ կողմին վրայ կը թքնէ և կը հարցնէ միւս պետին, «թացը կ'ուզես թէ չորը»: Քարը օդին մէջը կը նետեն: Եթէ երկրորդին ուզած երեսը եկաւ, սկսող խումբը անորն է. եթէ ոչ՝ առաջին խումբն է սկսողը:

Գ.— Պետերէն մէկը գրամ մը կ'տանէ և կը հարցնէ միւս կողմին. «Գի՞րը թէ թուրան» և առջի ձևին պէս օդը կը ձգէ: Եթէ երկրորդին ըսած երեսը եկաւ, սկսողը անոր խումբն է:

Իսկ եթէ այն ատակ խաղ մըն է որ խումբերու բաժնուելու պէտք չկայ, այլ միայն մէկ հօգի մը մէջը պիտի ըլլայ, ընտրութիւնը սապէս կ'ըլլայ:

Մէկը փոքրիկ քար մը մէկ ձեռքին մէջ կը պահէ և երկու ձեռքերը դոցելով խաղացողներէն մէկուն օռջեւ կ'երթայ, ատիկա մէկ ձեռքին կը զարնէ, եթէ այդ ձեռքին մէջ է քարը, մէջը ինք կ'ըլլայ և քարը աններով ուրիշի մը կ'երթայ. եթէ

այս քարը եզած ձեռքին զարնէ, մէջը
ինք կ'ըլլայ, եւ այնպէս, քարը ամէնէն
վերջը որս քով որ մնայ ան մէջը կ'ըլլայ: (*)

Ամէնէն քիչը ասանը վեց հոգի պէտք
է լաւ գերի մը խաղալու համար: Երկու
խաւձրի կը բաժնուին, որոնք միեւնոյն

Ա. ԽԱՂԵՐ ԱՌԱՆՅ ԳՈՐԾԻՔԻ

1. Գերի

(Խաղացողներուն թիւը 16էն 40)

Թիւը և միեւնոյն զօրութիւնը ունենան,
և երկու սահմաններու մէջ կը հաստատուին:
այս սահմանները իրարու շատ մօտ
ըլլալու չեն և առնուազն 4) մէթրի չափ
հեռուորութիւն ունենալու են:

Խաղը սկսելու համար, մէկ խաւձրին

(*) Առնուած Ստ. Լխիցեանի մանկավարժական
ժողովրդավարժ խաղերէն: — Երկու խաւձրի
բաժնուելու ամէնէն լաւ ձեւը զոյգ զոյգ
անուններ դրուելովն է, բայց այս բառ-
կան ժամանակ խելուն, խաղը առաջ
սկսելու համար եզած ձեւերը կարելի է
գործադրել: Յաջողոյ պետը նախ կ'ընտրէ
իրեն ընկեր մը, յետոյ միւս պետը
կ'ընտրէ իրեն ընկեր մը և այսպէս շա-
րունակաբար, մինչև որ բոլոր ընկեր-
ներն ալ բաժնուին: Բայց, ասիկա շատ
մանկավարժական չէ, վասն զի վերջը
մնացողներուն արժանապատուութեանը կը
զպչի:

խաղացողները իրենց ամենէն լաւ վազող-
ները կ'ընտրեն և կը զրկեն իրենց թշնա-
մի սահմանը: Հին ամբողջ հակառակորդ-
ները սահմանին վրայ կեցած են և աջ
ձեռքերնին երկնցուցած են: Հաս եկողը
կեցողներէն մէկուն ձեռքին երեք անգամ
պիտի զարնէ ու փախի. բայց կրնայ ե-
րեք անգամ ալ մէկուն չզարնել, այլ զատ
զատ տողոց զարնել, այն որ երրորդ հար-
ուածը կ'ընդունի անմիջապէս զարնողին
ետեւէն կը վազէ և կ'աշխատի զայն բռ-
նել և գերի բերել: Բայց շատ առաջ
չկրնար երթալ, վասնզի միւս կողմիցները
անմիջապէս իրենց ընկերոջ պաշտպանու-
թեան կ'ըլլեն:

Գերի բռնելու համար չգլխաւոր օրէն-
քը սա է որ այն որ գերի բռնել կ'ուզուի
պէտք է անկէ վերջը սահմանը թողած
ըլլայ:

Հասանց՝ ՅԱՆՈՐ ԳՐԻՍԵԱՆ

(Շարունակելի)

Յ. Բ.

Արօհիօրվի միջազգային Ողիմպիական խաղերու մրցումներու մէջ Ֆուրպօլի առաջնութիւնը շահող Անոլիացիներու խմբանկարը

ՄԵՐ ԴՊՐՍՑՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ՊԷՏՔԸ

Արդ, ո՞վ ազգային հոգարարծուներ և ուսումնական խորհուրդներ, և դուք, մանաւանդ, ո՞վ յարգելի ամօրէններ ու գատախարակներ, յիշեցէք միշտ թէ ազգին զաւակները՝ ձեր բարի խնամոց յանձնուած են, որպէսզի դուք զանոնք կրթէք ու գատախարակէք, զօրացնէք ու զարգացնէք ֆիզիքապէս, մտաւորապէս ու բարոյապէս. և որպէսզի անոնցմէ օգտակար անհատներ պատրաստէք ազգին՝ և գիտա-

կից քաղաքացիներ հայրենիքին համար. մինչդեռ դուք պատճառ կը դառնաք, թէ եւ անգիտակցօրէն, անոնց հիւանդութեան և մինչեւ իսկ մահուան և հետեւաբար շատ մը քննտանեաց դժբախտութեան:

Ուստի ո՞վ յարգելի հոգարարծուներ կամ ուսումնական խորհուրդներ, որ ըստանձնած էք ազգատիրաբար մեր զպրօցներու վերին հսկողութիւնը, վերահասու ըլլալէն ետք այս ճշմարտութեանց չկար-

ձեռն ալբան հարկ չի մնար կոչում ընել ձեր ազգասիրական զգացումներուն, որպէսզի հաճէիք, կարելի եղածին չափ շուտ յանձնել մեր դպրոցներու բժշկական հսկողութիւնը ձեռնաս բժիշկներու խնամքին, յօգուտ ազգ. երկեսն մանկուսոյն, ի մեծ գոհունակութիւն անոնց ծնողաց, և վերջապէս ի փառս Ազգին, որուն երջանկութեան ամէնքս ալ փափաքողներ ենք անտարակոյս:

Այսօր Եւրոպա և Ամերիկա՝ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ դպրոցներու վտասակար դերը՝ իր նուազագոյն աստիճանին վերածուած է, չորհիւ առողջապահական սկզբունքներու անթերի գործադրութեան և որոնց գլխաւորներն են.

1. Առողջապահական ամէն պայմաններով ու կատարելութիւններով օժտուած դպրոցներ ունենալ:

2. Գպրոցներու հասար բժշկական շարք հսկողութիւն կատարել:

3. Աշակերտաց և միանգամայն ուսուցաց առողջապահական դաստիարակութիւններ ընել դպրոցական բժիշկի միջոցաւ:

4. Աշակերտաց ֆիզիքական կրթութիւն տալ, առողջապահական կանոններու համեմատ, հետեւելով բժիշկի հրահանգներուն:

5. Աշակերտաց մարմնական առողջութեան համար մասնաւոր հոգածութիւն թէ՛ բժիշկի և թէ՛ ուսուցիչներու կողմանէ՝ և Գանոնք վարժեցնել ձեռակոյն զանազան աշխատութիւններու, և Երձախ պտոյաներ ընել տալ անոնց բաց օդին մէջ, ինչպէս նաև ի հարկին գաստիստութիւնները ընել բաց օդին մէջ, ևն.:

Հստ որում մենք Հունիք Քարնէկիներ, Բօքֆէլլրներ, Հիրշեր և Բոչլրտներ՝ որ մեզի համար հոյակապ ու ալ-

պար վարժարաններ (*) շինեն, և սպասելով որ ժողովուրդը՝ իր պէտքերուն գոհացում տալու համար, ստեղծէ իր միջոցներով իսկ, ախպար վարժարաններ և վարժապետանոցներ (**), և կամ սպասելով որ Ազգին ունեւոր և միանգամայն բարերար ու վեհօգի զուակները, իրեն համար վարժարաններ շինեն, մենք ազգովին ընդունելու ենք ուրիշն, մեր ամէն վարժարաններուն մէջ առողջապահական սկզբունքներուն անթերի կիրարկութիւնը հոգհանրապէս, և վարժարաններու բժշկական հսկողութեան կ'ենտական սկզբունքներ:

(*) Սակայն արդար ըլլալու համար, երախտազրտական պարտք կը զգամ շորհակալութիւն և յարգանք արժանազրել հաս, այն ամէն ազգային բարերարներուն հասցէին կամ յիշատակին ընդհանրապէս՝ որ հիմնած են ազգային սեէ օգտակար հաստատութիւններ: Իսկ անոնք որ Ազգը դպրոցներով օժտած են, անոնք առաւել-բայէս արժանի են մեր ամէնուս, ամբողջ Ազգին, մասնաւոր շորհակալութեանն ու յարգանացը: Յաւէտ կեցցե՛ն Նէրսէսներ, Քէօրգներ (մեծանուն կաթողիկոսներ), Լազարեաններ, Պէդճեաններ, Սանասարեաններ, Եսայեաններ, Գալուստեաններ, (Գոհիրէ), Պօպոսեաններ (Աղեքսանդրիա) Նուպարեաններ, և Սէմէրճեաններ: Այս վերջին երկու բարերարները՝ զեռ վերջերս նուիրեցին Ազգին երկու հոյակապ վարժարաններ, մին ի Քոհիրէ, և միւսը ի Սկիւտար:

(**) Նշելուք շորհակալութիւն և յարգանք Բոքիւղորձական, Միացեալ և Ազգանուէր հայուհեաց Ընկերութեանց ջանքերուն, որ մեզ պարզեւեցին մէյմէկ վարժապետանոցներ: Ի բոլոր սրաէ կը մեղթիմ որ թէ՛ տամնց թիւն սեւնայ և թէ՛ ծառայր մեծնայ, որովհետև Ազգը շատ ու շատ պէտք ունի բա ու մանկավարժ դաստիարակներու, որ միանգամայն հրմուտ բլլան առողջապահական սկզբունքներու և մասնաւոր խղճաւիշ:

քը, ու միանգամայն անոր գործադրութիւնը մասնաւորապէս (այժմ կարելիութեան սահմաններուն մէջ անշուշտ), եթէ կ'ուզենք ժամանակին հետ քալել, և մասնաւոր եթէ կ'ուզենք մեր — արդէն իսկ տառապեալ — ցեղին երջանկութիւնը ապահովել մասամբ մը:

Արդ, դպրոցներու համար բժշկական հսկողութեան այլևս անյեւանգի սկզբունքին ազդովն մարմնն տալու համար ամէն տեղ, կը ներկայացնեմ զայն մեր Պատկ. Ազգ. Կեդր. Վարչութեան մասնաւոր ուշադրութեանը:

Աղեխանդրիսա SOՔԹ. Մ. ԺԱՄԿՈՉԵԱՆ

Յ. Գ. — Վերջին պահուն ստացած բժշկական թերթերուս մէկուն մէջ կարգացի:

Առաջին Համաժողով

Ֆրանսական դպրոցական բժիշկներու

(Բարիկ, 20-22 Յունիս 1912)

Այս համաժողովը կազմուած է, չնորհիւ դպրոցական բժիշկներու Ֆրանսական ընկերակցութեան և Աէն նահանգի դպրոցներուն:

Պ. ՄԿՐՏԻՉ ՄԿՐԵԱՆԸ

ՍԹՕՔՀՉՈՒՄԻ ՍԹԱՏԻՈՆ ԹԵՐԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆ ՄԷՉ

Սթոքհոլմի Սրասիոն կարեւոր թերթը իր՝ ֆութպօլի մրցումներուն նուիրուած մասնաւոր տպագրութեան մէջ հետեւեալ տղերը նուիրած է, Օմանեան Մարմնամարզական Պատգամաւորութեան իր խըմբագրատունը այցելութեան առթիւ, Պր. Մկրտիչ Մկրեանի մասին և անոր պատկերն ալ տպած է. — «Պրն. Մկրտիչ Մկրեան մին է այն սակաւաթիւ Օմանցիներէն, որոնք պիտի մասնակցին Ողիմ-

բուն քննիչ բժիշկներու ընկերութեան: Օրակարգի խնդիրներ են.

1. Ֆրանսայի դպրոցներուն բժշկական հսկողութեան կազմակերպութեանը:

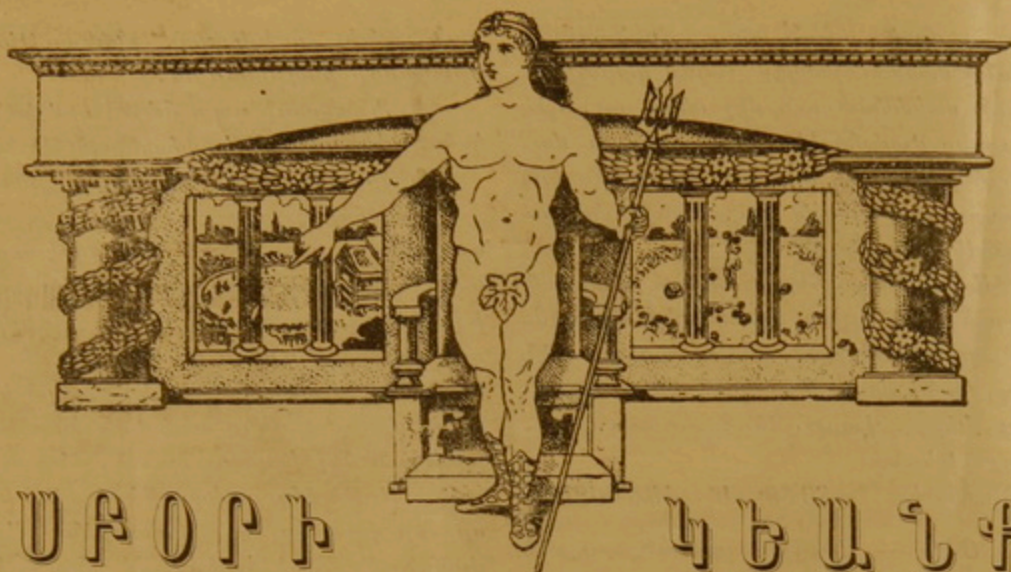
2. Ֆիզիքական կրթութիւնը դպրոցինմէջ:

Յարմար դատեցի աւելցնել սոյն յետգրութեանը ցոյց տալու համար թէ ուրիշների դպրոցական բժիշկներու ընկերակցութիւններ և դպրոցական հսկող բժիշկներու ընկերութիւններ կը կազմէն, եւ ասոնք համաժողով մը իսկ կը կազմակերպեն, մինչդեռ մենք տակաւին խոր թըմբութեան մեջ խորատու դուստ, չենք ուզեր հետու թոթափել տգիտութեան թմբիրը, որ մեր վրայ կը ճնշե ծանրօրէն: Այլևս ժամանակը եկած համարելու ենք — եթէ երբէք ուշացած չենք արդէն — մենք ալ օգտուելու համար օրուան յտաջգիտութիւններէն և մեր բաժինը ստանալու համար գիտութեան պարգեւած բարեքններէն:

Մեր բոլոր ըսածներէն կ'եզրակացընենք սա ճշմարտութիւնը՝ թէ ինչպէս դպրոց մը ունի եր անօրէնը, իր ուսուցիչը, իր վարժուհին եւն., նոյնպէս ունեւնալու է ան՝ իր բժիշկը: Մ. Ժ.

պիտան մրցումներուն: Ընկերակցութեամբ Սթոքհոլմի Օամ. հիւպատոսարանի քարտուղարին որ մարմնամարզիկ մըն է, երեկ այցելեցին մեր խմբագրատունը: Պ. Մկրեան ԱՅ տարեկան է, ուսանող Պոլսոյ Բոպէթթ Գոյէթի, եւ այս տարուան չընաւարտ: Պիտի մասնակցի տէքաթլոնի եւ բէնդաթլոնի, աջ եւ ձախ ձեռքերով սկաւառակ, երկաթ և նիզակ նետելու մըրցումներուն: Անցեալ տարի, Աթէնքի մէջ բէնդաթլոնի մրցումներուն շահած է: Շատ զօրաւոր է նաեւ գօտեմարտութեան մէջ:»

Մ Բ Օ Ր Ի

Կ Ե Ա Ն Գ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՂԻՄՊԻԱԿԱՆ ԽԱՂԵՐԸ ՍԹՕՔՅՕԼՍԻ ՄԷՋ

Ա. Մ Ե Ր Ի Կ Ա Ց Ի Ն Ե Ր Ը, Յ Ա. Գ. Թ. Ա. Կ Ա Ն

Ա. Ն Գ Լ Ի Ս Ց Ի Ն Ե Ր Ը, Ճ Ո Ւ Թ Պ Օ Լ Ի Մ Է Ջ, Կ Ր Յ Ա. Գ. Թ. Ե Ն Ն

(Մեր սեփական թղթակցեն)

Սթօքհօլմ 5 Յունիս 1912

Յուզմունքի հետ խառնուած երկիր-
դաժութեամբ մըն է որ կը հասնիմ Սթօք-
հօլմ, ուր տեղի կ'ունենան առ պահուս
միջազգային ողիմպիական խաղերը:

Ողիմպիական բուն խաղերը վազը
կ'սկսին: Մասնակցողներուն թիւը 4000ը
կ'անցնի: միայն վազքի համար 100—150
մասնակցողներ կան: Աշխարհիս ամենա-
նշանաւոր մարմնամարզիկները եկած են:

Մինչև այս օր, նշանաւորիկան, մե-
նամարտութեան, թէնիսի և ֆութպօլի

մրցումները կատարուած են: Իւրաքան-
չիւրին մէջ առաջին եղողները յիշել կարելի
է, որովհետև դեռ պաշտօնապէս անուն-
ները չեն ծանուցուած: Միայն թէ գաղա-
փար մը տարւո համար իւրաքանչիւր ազգի
չահած թիւերը յիշեմ ցարգ տեղի ունեցած
խաղերուն մէջ. մինչև այսօր: Առաջինը
Ամերիկա՝ շահած է 26 թիւ, հետեւեալ
կերպով, 6 առաջին, 3 երկրորդ եւ 2
երրորդ: Երկրորդ՝ Շուէտ 25 թիւ. 3
առաջին, 6 երկրորդ եւ 4 երրորդ: Եր-
րորդ՝ Անգլիա, 22 թիւ, 3 առաջին, 4
երկրորդ եւ 5 երրորդ: Յետոյ կուգան

Ֆրանսացիք՝ 12, Տանըմարքա՝ 5, Հունգարիա՝ 3, Ռուսիա՝ 3, Հարաւային Աֆրիկէ՝ 3, Նորվեկիա՝ 2, Աւստրիա՝ 1, Ֆինլանտա՝ 1:

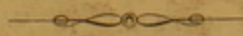
Մինչև արտը տեղի ունեցած մրցումներէն ամենէն հետաքրքրականը ֆութպոլի մրցումներն էին: Խաղացող ազգերն էին Անգլիա, Ֆինլանտա, Գերմանիա, Շուէտ, Տանըմարքա, Հունգարիա, Իտալիա, Աւստրիա: Առաջնութիւնը շահեցաւ Անգլիա, Բ. Տանըմարքա, Գ. Շուէտ:

Գժրազգարար ֆութպոլի բոլոր մրցումներուն չի կրցայ հասնիլ, սակայն և այնպէս ժամանակին կրցայ ներկայ գրանուիլ ամենահետաքրքրական և սոսկալի մրցումին Անգլիայ և Տանըմարքայի միջև: Այն մրցումը տեղի ունեցաւ յուլիս 4ին, Սթաաթինին մէջ ժամը 7ին, ցերեկէն ետք: Ամբողջ Սթաաթինը լեցուն էր 100000ի մօտ բազմութիւն մը, բերանինին բացած, հիանարով երկու կողմերու հրաշալի խաղցուածքին վրայ: 4000ի մօտ պոյ-սքաուզներ ներկայ էին, որոնք ուրախութեան աղաղակներ կ'արձակէին, երբ որ յաջողքան մը պատահէր: Գիւթական բան մըն էր ընել հարիւր հազարաւոր ժողովրդեան ծափահարութիւնը, երբ որ և է կոլ մը կ'ըլլար: Ժողովուրդին համակրանքը աւելի հանդէպ Տանըմարքայի էր. հակառակ ասոր, Անգլիա 2ի դէմ 4 կոլով յաղթական ելաւ, և իր առաջնութիւնը վերջնականապէս ծանուցուեցաւ:

Խաղի միջոցին Տանըմարքացիի մը ձախ ձեռքը կտորեցաւ, ու ստիպուեցաւ խաղափայրը թողուլ: Ուրիշ երեք Տանըմարքացիներ մարեցան, սակայն սթափելով կրկին խաղերնին շարունակեցին Անգլիացիներէն ոչ մէկը փնտսուեցաւ: Երկու կողմէ ալ հիանալի խաղացին. հանդարտ և խաղաղ մրցում մը, ուր ոչ ըմբայրը ձե-

ծեցին և ոչ ալ... զիրար բզբեցին: Ականջը խօսի Հայ ֆութպոլիսթներուն:

Փահածառանգը երէկ մրցափայրը գալով, մարմնամարզիկներուն իւրաքանչիւրին ձեռքը թաթուեց ու համակրանքի արտայայտութիւններ ըրաւ. խոյ մե՞ր մէջ:

ՀԱՅ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ՄԵՌԻԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԻՆ ՕՐԱԿԱՐԳԸ

Օ Ր Ա Կ Ա Ր Ք

Ա. Բացման խօսք, ընթերցում նամակներու և ստուգում պատուիրակներու:

Բ. Զեկուցում Հայ Մարմնամարզական Միութեան նպատակին մասին և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Գ. Զեկուցում հայ սղխմպիական խաղերու մասին և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Դ. Զեկուցում հայ մարմնակրթական շարժման մասին և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Ե. Զեկուցում հայ վարժարաններու մէջ մարմնակրթութեան մասին և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Զ. Զեկուցում հայ Մարմնամարզական Միութեան պիւտճէի և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Է. Զեկուցում մարմնակրթական շարժման համար հայ շրջաններու մէջ կապարուելիք փրօփականաւի մասին և քուէարկութիւն բանաձեւի:

Ը. Ընտրութիւն կեդրոնական գործադիր մարմնի և փակման խօսք:

«ՇԱԽԱՐՇԱՆ»Ի ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ ՄԷՋ

(Մեր մասնատու բզբակցէն)

Յունիս 1 ին (Ը . Ե .) Անաթոլիա գու-
 լէճի ընդարձակ խաղաղալայրին վրայ տեղի
 ունեցաւ «Շուարչան» միութեան տարե-
 կան խաղանոցէսը : Ներկայ էին գայմու-
 գամը , կառավարական պաշտօնեաներ ,
 Ամերիկացիներ , գուլէճի երկսեռ ուսուց-
 չութիւնն ու աշակերտութիւնը և հետա-
 քրքիրներու հոծ բազմութիւն մը քաղա-
 քէն : Հանդէսը սկսաւ ժամը 9 ին (Ը . Ե .) :
 Բրաֆ . Տաղեան իր նուագախումբով
 մարտիկները առաջնորդեց խաղաղալայր :¹ ուր
 անոնք ողջունուեցան ծափահարութիւն-
 ներով , յետոյ իրարու յաջորդեցին այլ և
 այլ խաղեր , հետեւեալ արգիւնքներով .—

Աւրսունի կարսա վագֆ (մեծերուն)

Ա . Պր . Ռ . Նիկողոսեան 9 1)5 երկվ .

Բ . Պր . Ս . Կէտիւքեան

Գ . Պր . Ա . Իսպիրեան

Աւրսունի կարսա վագֆ (փոքրերուն)

Ա . Պր . Պ . Պաղբճեան 10 3)5 երկվ .

Բ . Պր . Յ . Բզնունեան

Գ . Պր . Ս . Ալեքսանդրեան

Երկու կարսուր քանի կարսա վագֆ

Ա . Պր . Ռ . Նիկողոսեան 26 4)5 երկվ .

Բ . Պր . Հ . Ճապարոֆ

Գ . Պր . Ս . Կէտիւքեան

Քառորդ մղոն վագֆ

Ա . Պր . Ս . Սահակեան 63 2)5 երկվ .

Կես մղոն վագֆ

Ա . Պր . Յ . Պուճուլեան 2վրկ . 21 3)5

Բ . Պր . Բ . Տօմպալեան

Մեկ մղոն վագֆ

Ա . Պր . Յ . Պուճուլեան 5վրկ . 23 4)5
երկվ .

Բ . Պր . Բ . Տօմպալեան

Երկ քալ ցաշիկ (մեծերուն)

Ա . Պր . Պր . Բ . Պըլլըղլեան և Ն . Ա-
րապեան 14 1)5 երկվ .

Բ . Պր . Պր . Կ . Շահպէնտէրեան և
Վ . Ֆէհմիեան

Երկ քալ ցաշիկ (փոքրերուն)

Ա . Պր . Պր . Պ . Պաղբճեան և Ս .
Ալեքսանդրեան 12 2)5 երկվ .

Բ . Պր . Պր . Յ . Բզնունեան և Գ .
Փափագեան

Արգիլիներու վրայի վագի (ուրսունի nsf)

Ա . Պր . Հ . Տէր . Յակոբեան 13 2)5
երկվ .

Բ . Պր . Կ . Շահպէնտէրեան

Արգիլիներու դիւ մըցուլ

Ա . Պր . Պ . Ալեքսանդրեան

Բ . Պր . Գ . Թիւյսիւղեան

Բարձր ցաշիկ

Ա . Պր . Հ . Տէր . Յակոբեան 4տաք 10 1)2
ինչէզ

Բ . Պր . Կ . Շահպէնտէրեան

Գ . Պր . Ս . Ճէմպէրճեան

Չորսվ ցաշիկ

Ա . Պր . Ս . Ճէմպէրճեան 8 տաք

Բ . Պր . Խէրպէկեան

Գ . Պր . Վ . Ֆէհմիեան

Սկաւստակ նիւշիկ

Ա . Պր . Հ . Թումանեան 97 1)2տաք

Բ . Պր . Ս . Ճէմպէրճեան

Գ . Պր . Բ . Տօմպալեան

Երկսք նիւշիկ

Ա . Պր . Հ . Թումանեան 34 տաք 9 ինչէզ

Բ . Պր . Ս . Ճէմպէրճեան

Գ . Պր . Թ . Տօմպալեան :

Երկայնութիւն ցաւկիչ

Ա. Պր. Ս. Սահակեան 17 սոք 7 ինչէս

Բ. Պր. Հ. Տէր Յակոբեան

Գ. Պր. Ս. Ճէմպէրճեան

Խումրեան միջև վագ

Ֆութպօլի խումր 74 2)5 երկվ.

Խումրեան միջև շումս քաշկ

Ֆութպօլի խումր :

Այս առթիւ կ'ուզեմ քանի մը բառով ձեզ ծանօթացնել ընկերակցութիւնը : Գուլէճիս մէջ հինէն ի վեր գոյութիւն ունեցած է հայ գրական միութիւն մը, որ սակայն ուրիշ շատերու նման շուտ թօշնած է բռնապետութեան միջնորդութիւն մէջ : 1908ին սակայն վերակենդանացած է այդ միութիւնը ունենալով երկու ճիւղեր, գրական և մարմնամարզական ուրոյն կազմակերպութիւններով : Այս երկու ճիւղերը վերջնապէս 1909ին միացան «Շաւարշան» ընդհանուր անուան տակ : «Շաւարշան» գրական, երաժշտական և մարմնամարզական երեսակ նպատակներով կը ձգտի կրթել հայ աշակերտութեան միտքը, մարմինը, ճաշակը և պատրաստել օգտակար քաղաքացիներ : Այժմ մօտաւորապէս 110 անդամ ունի : Մարմնամարզական բաժինը ունի իր խաղի գործիքները, ֆութպօլի և պէշպօլի խումբերը : Շարաթը 3 օր ֆութպօլի խաղեր տեղի կ'ունենան :

ՄՐՏՈՒՄՆԵՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

(Մեր սեփական թղթակցէն)

Պէյրութի Ամերիկեան համալսարանին մէջ թէպէտ մարմնամարզը և աթլէթիքը պարտադրական չեն բոլոր ուսանողներուն համար, սակայն և այնպէս մեծ կարեւորութիւն կուտան մարմնակրթութեան և կը քաջալերեն այդ ճիւղով զբաղողները :

Վերջերս տարեկան դաշտահանդէսը տեղի ունեցաւ և մեծ յաջողութիւններ ձեռք ձգեց :

Ահաւասիկ շահուած սըքսօնները .—

Հարիւր եարտա վազք 1) 3)5 երկվ. (Յոյն)

Երկու հարիւր քսան եարտա վազք 25 երկվ. (Սուրիացի)

Քսաորդ մղոն վազք 56 երկվ. (Յոյն)

Կէս մղոն վազք 2 վայրկ. 12 4)5 երկվ. (Սուրիացի)

Մէկ մղոն վազք 4 վայրկ. 49 3)5 երկվ. (Հայէշ)

Բարձր ցատկել 5 սոք 6 ինչէզ (Սուրիացի)

Երկայնութիւն ցատկել 20 սոք 1 1)2 ինչէզ (Սուրիացի)

Սկաւառակ նետել 112 սոք (Ամերիկ.)

Երկաթ նետել 37 սոք 4 ինչէզ (Եգիպտացի)

Արգելքներու վրայէ վազել 18 2)5 երկվ. (Սուրիացի)

Տեղի ունեցան նաեւ պատքէթ-պօլի և ֆութպօլի մրցումներ : Պատքէթ-Պօլի մըրցող թիմերը կը պատկանէին մէկը «գլխատական և գեղարուեստական» դպրոցին, իսկ միւրը նախապատրաստական : Ֆութպօլի թիմերն էին առեւտրականինն ու նախապատրաստականինը : Այս տարի բժշկական, գեղագործական ու ատամնաբուժական դպրոցի թիմերը չյաջողեցան :

ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶԱԿԱՆ ԱԿՈՒՄԲ ԿԱՐԻՆԻ ՄԷՋ

Կարինի մէջ կազմուած է կարինի Երեսասարդեան Մարմնակրթական Ալումբը, նպատակ ունենալով «մեր սպորտին գոյութիւնը վտանգող ծուրութիւնը բաւնալ և դրական եղանակով մարմնական ուժ ու առողջութիւն ձեռք բերել» :

Ահուժը արդէն պաշտօնապէս վաւերացուած է կարինի կուսակալութեան կողմէ :

Մաքի և սրտի լայն սարսուռներով բարբախող կարինը ետ չէր կրնար մնալ մարմնական ուժի շարժման մէջ, և իր այս քայլը յուսալից նշան մըն է դէպի սպագայ յաջողութիւններ :

«ՄԱՐՄՆԱՄԱՐԶ»Ը ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ

Մարմնակազմի խմբադրութեան անդամ Պ. Շուարչ Քրիսեան իր ամառնալին արձակուրդներուն առթիւ մեկնեցաւ Եգիպտոս :

Պ.Քրիսեան օգտուելով իր այս այցելութենէն՝ մարմնակրթութեան մասին բանախօսութիւններ պիտի կատարէ Եգիպտոսի Հայաշատ կեդրոններուն մէջ, և պիտի ձեռնարկէ մարմնամարզական աւուժներու կազմակերպութեան :

Մեր Խմբագիրը վերադարձին իզմիր հանդիպելով նման բանախօսութիւններ պիտի կատարէ, և յետոյ Պալիս պիտի դառնայ՝ Հայ Մարմնամարզական Միութեան անդամնիկ համաժողովին մասնակցելու համար :

ԵՐԶՆԿԱՆ ԱԼ ԿԸ ՇԱՐԺԻ

Երզնկայի մեր սեփական թղթակիցը կը տեղեկացնէ թէ քաղաքին մէջ կազմուած է մարմնամարզական ակումբ մը ժայռ անունով, և նպատակ ունենալով երեւոյն բերել ու զարգացնել իր անդամներու ֆիզիքական կարողութիւնները :

Շնորհաւորելով Երզնկայի երիտասարդութեան այս ձեռնարկը, կը հրաւիրենք զիրենք մնալ ժայռի պէս կանգուն և դառնալ օրինակ ուրիշ վայրերու երիտասարդութեան :—

ՄԱՐՄՆԱԿՐԹԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

ՏՐԱՊԻՉՈՆԻ ՄԷՋ

Տրապիզոնի մէջ ասկէ առաջ գոյու-

թիւն ունէր մարմնամարզական միութիւն մը, որ վերջերս կազմակերպուած է Շարժում անուան տակ :

Միութեան վարչութեան կողմէ Պ. Պ. Սմբատ Ղազարեան և Ղեւոնդ Սողանձեան ծանուցանելով մեզ այդ ձեռնարկը, կը յայտնեն թէ ասկէ ետք պիտի շարունակեն կանանուօրոպէս իրագործել իրենց նպատակը, յօգուտ տեղին հայ երիտասարդութեան ֆիզիքական զարգացման :

ՄԻԱՅՅԱԼԸ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱԿՐԹՈՒԹԻՒՆԸ

Միացեալ Ընկերութեանց Հաճընի վարժարաններու տեսչութենէն ստացած ենք նամակ մը՝ որ կը յայտնուի թէ Միացեալի Հաճընի վարժարանի աշակերտութիւնը կազմած է ֆութպօլի խումբ մը, և արդէն բաւական տալենէ իվեր սկսած փորձերու :

Միւս կողմէ Միացեալի Պօլսոյ կեդրոնը մեզ զրկած է յիշեալ ֆութպօլի խումբին բաւանկարը, զոր կը հրատարակենք Մարմնակազմի ներկայ թիւով :

Մեզ շնորհաւորել միայն կը մնայ Միացեալ Ընկերութիւնը, և մասնաւորապէս իր Հաճընի տեսուչ Պ. Գարրիէլ Խաչիկեանը, որ զգալով մարմնակրթութեան անհրաժեշտութիւնը, զայն սրգեգրած է իր վարժարանին մէջ :

Պիտի փափաքէինք միեւնոյն տանն որ Հաճընը օրինակ դառնար Միացեալի միւս վարժարաններուն ալ :

Զ Ի Ա Ր Շ Ա Ի

Յունիս 22ին ձիարշաւ մը տեղի ունեցաւ Մաքրիզիւզի մէջ : Կատարուեցան սպաններու, զինուորներու և քաղաքացիներու կողմէ ձիարշաւներ, արգելքի վերայէ ցատկելու փորձեր, կատարշաւ, ինչպէս նաև թրքական բմբաւարտ :

կատարուեցաւ նաեւ պիտիբլէթի մրցում մը, որուն մասնակցեցան Պ. Վաղարշակ Վառժապետեանն եւ երկու Թուրքեր: Յաղթանակը, աճազին առաւելութեամբ, մնաց Պ. Վաղարշակ Վարժապետեանին, որ մտաւ սրապէս հինգ սակի արժողութեամբ արժաթեայ սակհուռ բաժակ մը ընդունեց Աճմէտ Բիզա պէյի ձեռքէն:

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՄՐՑԱՀԱՆԴԵՍ

Մարզուանի Ազգային Սահակեան վարժարանի «Հայօրդի» աշակերտական միութեան սարքած դաշտահանդէսը, որուն միացած էր նաև դպրոցին Բ. կարգի մարմնամարզական հանդէսը, տեղի ունեցած է Յունիս Գին, հետեւեալ արգիւնքներով.—

Չորով ցաւկեղ

Պր. Մ. Տարտապանեան 8 սաք 3 ինչէզ
Երկսք նեւեղ

Պր. Ե. Անդրէասեան 10.36 մէթր
Երկայնութիւն ցաւկեղ

Պր. Ա. Փէքմէզեան 5.50 մէթր
Հինգ հարիւր մէքր վագֆ (փոփեռու)

Պր. Վ. Պալեան 1վրկ. 40երկվ.
Բարձր ցաւկեղ

Պր. Ա. Փէքմէզեան 4 սաք 2 ինչէզ
Հինգ հարիւր մէքր վագֆ (մեծերու)

Պր. Ղ. Նշանեան 1վրկ. 30 երկվ.
Հազար մէքր վագֆ

Պր. Մ. Տարտապանեան 3վրկ. 17երկվ.

ՊՈԼՍՈՅ ՄՐՑՈՒՄՆԵՐԸ

Լորպար մրցում

Տարբակուածի լորպար մրցումը տեղի ունեցաւ կիրակի 24 Յունիս, Գնալը կըզդիի ծովեզերքը. հարիւր հարստ լորպար մէջ առաջին ելաւ Պ. Վահրամ Մտաթէտեանն եւ երկրորդ՝ Պ. Եղուարդ Խաչատուրեան:

Ֆուրպօղի մրցում

Յունիս 17ին, Գատըզիւզ, Գուշ Տիլիի մէջ Արսաւաղ Բ. եւ Կայծակ Ֆութպօղի խումբերուն միջեւ Ֆութպօղի մրցում մը տեղի ունեցաւ, եւ Արսաւաղ Բ. երկուքի դէմ երեք կօշով յաղթական ելաւ:

ԴԱՇՏԱՅԻՆ ՄՐՑԱՀԱՆԴԵՍ

ՊԱՐՏԻՉԱԿԻ ՄԷՁ

(Մեր սեփախն թղթակցին)

Պարտիզակի բարձրագոյն վարժարանի շրջանաւարտներու հանդէսէն անմիջապէս ետք տեղի ունեցաւ դաշտային խաղերու տարեկան մրցահանդէսը, հո՞՞ք բազմութեան ներկայութեամբ եւ հետեւեալ արգիւնքներով:—

Յիսուն եւսրսա վագֆ

Պր. Յ. Սէմէրճեան 5 4)5 երկվ.

Քստորդ մըրն վագֆ

Պր. Յ. Սէմէրճեան 63 1)5 երկվ.

Կես մըրն վագֆ

Պր. Խ. Հիւսիսեան 2 վրկ. 33երկվ.

Մեկ մըրն վագֆ

Պր. Հ.Գօճապըլըզեան 5վկ.3 7 2)5երկ.

Բարձր ցաւկեղ

Պր. Մ. Չամանեան 4սաք 10 1)2ինչէզ

Չորով ցաւկեղ

Պր. Յ. Սէմէրճեան 8սաք 10 ինչէզ

Կեցած ցաւկեղ

Պր. Խ. Հիւսիսեան Գոտքն 1)2ինչէզ

Երկայնութեան ցաւկեղ

Պր. Յ. Սէմէրճեան 1Գոտք 3 1)2ինչէզ

Երեխ ֆայլ ցաւկեղ

Պր. Խ. Հիւսիսեան 4Գոտք 10ինչէզ

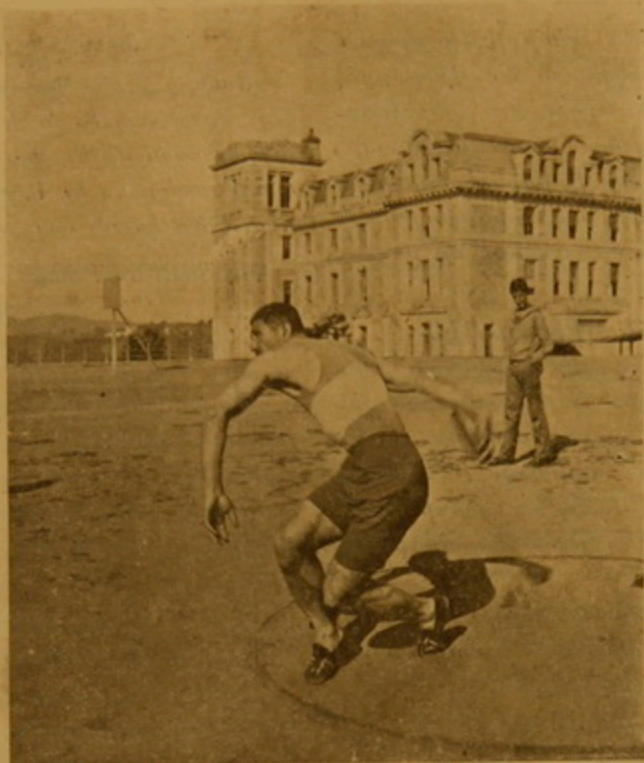
Երկսք նեւեղ

Պր. Հ. Գօճապըլըզեան 23սաք 7ինչէզ

Մխաւտակ նեւեղ

Պ. Չ. Ալեանաքեան 87 սաք 10 ինչէզ:

Պ. ՄԿՐՏԻԶ ՄԿՐԵԱՆ

Սբօֆիոլմի միջազգային ոլիմպիական խաղերու
Հայ ներկայացուցիչը

ՀԱՅՆԵՐԸ ՍԹՕՔՀՅՈՒՄԻ ՄԷՋ

Արթէն Սթօքհօլմ հասած են նոյն քաղաքի մէջ տեղի ունենալիք միջազգային օլիմպիական խաղերուն մասնակցելու համար Պորէն մեկնող երկու Հայ երիտասարդներ, Պ.Մկրտիչ Մկրեան (Սկիւտարի Ռաֆֆի ակումբէն) և Պ. Վահրամ Փափազեան (Գուբուէշմէի Արսուազդ ակումբէն)։

Մարմնամարզի ներկայ թիւով կոստինք հրատարակել նոյն խաղերուն ներկայ գտնուող մեր թղթակցին առաջին նամակը։

ՊՈԼՍՈՑ ԱԿՈՒՄԲՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴՀ. ԺՈՂՈՎԸ
Մէկ կողմէ Հայ Մարմնամարզական Միութեան յառաջիկայ համաժողովին առթիւ անհրաժեշտ նախազտորատու-

թիւները տեսնելու և միւս կողմէ հայկական երկու օլիմպիականներուն համարատուութիւնը բերու համար, Պարսոյ բոլոր ակումբները կը հրաւիրուին իրենց պատուիրակները զրկել առանց մասնաւոր հրաւերի սպասիլու՝ Պարսոյ ակումբներուն ընդհանուր ժողովին, որ պիտի գումարուի յառաջիկայ Յուլիս 5ին, ուրբաթ օր կէս օրէն ետք ժամը 5ին(Ը. Ե.) Մարմնամարզի խմբագրատունը, օրակարգ ունենալով

Ա. Հաշուատուութիւն հայկական առաջին և երկրորդ օլիմպիականներուն,

Բ. Հայ Մարմնամարզական Միութեան համաժողովին ներկայացուելիք առաջարկներ։

ԿԱՐԴԱՅԷՔ ՊԻՏԻ ՈՒԺՈՎ ՆԱՔ

Խնջ՞ու կը յամառիք կարծելու թէ ամէն մարդ անպատճառ հիւանդ ըլլալու սահմանուած է, բայց ստիչ աւելի խնջ՞ու կը պնդէք թէ մարդ իր սոսոջութիւնը վրայ ստիչ վերջ անպատճառ բժիշկներու կողմէ յանձնարարուած զեղերով միայն կ'առողջանայ:

Ա Ս Ի Կ Ա Ս Խ Ա Լ Է

Որովհետեւ մենք պատրաստ ենք ապացուցանելու թէ զանազան հիւանդութիւններ կարող են մարզակի, ջրարուժութեան, բացօդայ կեանքի և մանաւանդ մարզակի զանազան ձևերով բուժուիլ:

Ձեր ստողջութեան, երջանկութեան և սպազային համար փոխեցէք այդ կարծիքը:

Առողջ մարդիկ հետեւելով մեր հրահանգներուն, մինչև վեց ամիս իրենց ուժը կրկնապատկուած պիտի տեսնեն:

Մարմնական տնտեսութիւններ ունեցողներ մեծապէս պիտի օգտուին:

Իսկ աննարստութեան, փորհարութեան, պնդութեան, պարալիզութեան, ջիպերու սխարութեան, քսերու սխարութեան, անկնութեան ևն. տառապողներ պարզապէս իրենց բուժուիլը հրաշք պիտի նկատեն, այնքան պարզ և զիւրին պիտի ըլլայ ստիպա:

Նիւարներ կը զերջուկենք, զերեր կը նիւարջուկենք:

Ահաւասիկ սասնք մէկ մասն են այն ստորեայ տկարութիւններուն որոնցմէ վրաստան ենք թէ շատեր կը տառապին:

Ինչ նիւանդութեան սոստապիլ, սասնց յապառելու գրեցէք սեզի, մենք մեր մասնաւոր բժիշկները ունինք, որոնց խորհուրդով, եթէ սե է մէկը անբուժելի նկատուի, կրնայ փոտան ըլլալ թէ իր հաւասարը չպիտի շահագործուի, որովհետեւ այն հիւանդները զորս բուժել յանձն կ'առնենք անպատճառ:

Պ Ի Տ Ի Բ Ո Ւ Ժ Ո Ւ Ի Ն

Իսկ միւսները պիտի մերժենք սասնանել:

Բ Ա Ն Մ Ը Չ Պ Ի Տ Ի Վ Ջ Ա Ր Է Ք

Եթէ պարագային համեմատ, Մարմնակարգի 5-10 նոր բաժանորդ գանէք, այդ պիտի ըլլայ ձեր ամբողջ վճարածը:

Մի դակդակի, այսօր իսկ գրեցիք, որովհետեւ թերեւս վաղը շատ ուշ ըլլայ:

Բոլոր մանրամասնութիւնները ձրի:

MENS SANA, IN CORPORE SANO

ԱՄԷՆՈՒՆ ՄԱՐՄՆԱՄԱՐՁԸ

L. Ժ. ՔԻՒՄԼԻԷՆ

ՔԱՐԳՄԱՆԵՑ ԵԶՆԻԿ ՔԱԶՈՒՆԻ

Կը խօսի աղայոց, կանանց և տղերու մարզանքներուն մասին, բացատրական պատկերներով: Գինն է 6 դրուշ, փոստայի ծախսով 7 դրուշ:

Կեդրոնատեղին է «Մարմնամարզ» խմբագրատունը:

ՈՍՏԱՆ ՊԱՐԲԵՐԱԳԻՐ

(Բ. ՏԱՐԵՇՐՁԱՆ)

ՈՍՏԱՆ թրքահայ մեծագոյն գրական, գիտական, գեղարուեստական պարբերականն է որ իր Բ. տարեշրջանը կը թեւակոխէ:

ՈՍՏԱՆ իր խրաքանչիւր թիւով կուտայ տահմային կեանքէ քաղուած վէպ մը, գրուած մեր լուսագոյն վէպագիրներէն:

ՈՍՏԱՆ իր ամէն մէկ թեւով կուտայ Եւրոպական գրական գլուխ գործոցի մը թարգմանութիւնը, գործին հեղինակին մասին ուսումնասիրութիւնով մը:

ՈՍՏԱՆ նուիրուած է նաև ընկերական լուրջ հարցերու պարզաբանութեան և հայկական կեանքին հետ սերտ առնչութիւն ունեցող խնդիրներու:

ՈՍՏԱՆ աուած է և կուտայ մեր լուսագոյն բանաստեղծներու քերթուածները:

ՈՍՏԱՆ ունի իր գեղարուեստական բաժինը:

ՈՍՏԱՆ տեղեկատուութեանց բաժին մը ունի որ հայ և միջազգային գրական և ընկերական կեանքը կը վերլուծուի:

ՈՍՏԱՆ կը բաղկանայ 240 ՄԵՄԱԳԻՐ էջերէ:

Բացուած է տարեկան բաժանարդագրութիւն: Պոլիս 40 դրշ. Գուտա 45 դրշ. Արտատահման 12 ֆր:

Հասցէ՝ Պահլէ Գարու, Եէնի Վօլթօ Խան, թիւ 19: